ՄԷՃՄՈՒԼԱՑԸ

Ամսական բեշին 150 — Վեցերորդ այլուղը 80 — Հաշ այլուղը 40 — Թաշրալար իշին բոսթան իւՃրէթի սենէլիի 40 շէհիր բոսթասը 80 գր. ազատ այլ միւթէալիգ խուսուսաթ իշին Ռ. ԹՈՂԱՌԻԱՆԻ միւրաճաաթ օյուենուր

Լիանալիքն պէհէր սաթիրը պիր տէֆալիգ իշին 3. — Իկի տէֆա իշին 5 գր. — Իկի սահիֆէյէ գօնուլանրն պէհէր սաթիրը 10 գր. Ուժիրում. Դոփ... այլ այիտ պէնալէր ժէճ. ճանէն տէրճ օյուենուր։

ԵԷՊՄԻ ԳԱԶԷԹԱ

20 Փրա. درعایه‌ده بك اوغلنده تقسیم جوارنده شیشلی جاده‌سنده واقع ٥ نومرو ایله مرقم مجموعهٔ اخبار غزه‌سی اداره‌خانه‌سنده 20 Փրա.

ԻՔԻՆՃԻ ՏԷՆԷ — ՕԱԼԸ ԱՊՐԻԼ 29/11 ՄԱՅԻՍ — ԱԼԱԹ. Ը ՇԱՊԱՆ ՀՃԹ. — № 498

ԹԷԼԵԳՐԱՖԻԿ

Պէլկրատ, 9 մայիս. — Սըրպիսթան միլլէթ մէճլիսի ինթիխապթընըն նէթիճէլէրի պէրվէճհի աթի տիր.

81 Հիւքիւմէթ թարաֆտարանը.
44 Էֆքեարը միւֆրիթ թարաֆտարանը.
10 Հիւրրիէթբէրվէրան.
5 Իքինճի գուրաեա գալանլար.
1 Նիզամսըզ ինթիխապ.

ՄԷՍԷԼԷՑԻ ԵՈՒՆԱՆԻԵԷ

Եունան մէսէլէսինէ տայիր ալընան թէլէկրաֆնամէլէր տիր.

Աթինա, 9 մայիս. — Միւշթէրէք տօնանմա, Եունան սուլարընա կիթմէք իւզրէ, պու սապահ Սուտա քէօրֆէզինտէն հարէքէթ իթմիշ տիր.

Աթինա, 9 մայիս. — Հէյեէթի վիւքէլա իսթիֆասընը վիրմիշ իսէ տէ, պու իսթիֆանընն գրալ Թարաֆընտան գապուլ օլունուպ օլունմաեաճաղը մալիւմ տէյիլ տիր.

Աթինա, 9 մայիս. — Տէլիեանի վիւքէլասը իսթիֆասընը գրալա թագտիմ իթմիշ իսէ տէ, գրալ, գապուլ իթմէմիշ, վէ օ ագշամը Մ. Տէլիեանիէ գրալ Թարաֆընտան եազըլան պիր մէքթուպտա, մէզքիւր իսթիֆաեը գապուլ իթմէտիկինի պիլտիրմէքլէ պէրապէր, մէմլէքէթի, ահվալը հաղըրէնին զավայիլինտէն գուրթարմասը լազըմ կէլտիկինի պաշ վէքիլի միւշարիւէյհէ տէրմիեան իյլէմիշ, վէ Մ. Տէլիեանի տախի ճէվապընտա, մէմլէքէթին մէնաֆիի ազիմէսի, միւշքիւլաթը հաղըրէնին պիր ան էվվել թէսվիրեէսինի իճապ իթտիրտիկինտէն, իսթիֆասընտա սապիթգատէմ օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր.

Աթինա, 7 մայիս. — Ասաքիրի մէվճուտէնին ճիւմէսի հուտուտա սէվգ օլունմուշ տուր.

Աթինատա հէեէճանը ազիմ հիւքմ իթմէքտէ տիր.

Վիէննա, 8 մայիս. — Նուվէլ Բրէս Լիպր զազէթասընըն պէեանընա կէօրէ, մէհաֆիլի սիեասիեէտ իլանը հարպ օլունաճաղընա ինանըլմաեըպ, Աթինատա պիր թէպէտիւլիւ վիւքէլա վուգուրինտէ, Եունան մէսէլէսինին սուրէթի մէմնունէտէ թէսվիեէսինէ տահա զիեատէ սուհուլէթլէ մուվաֆֆագ օլունաճաղը զանն օլունուեօր իմիշ.

Լօնտրա, 8 մայիս. — Թայմս զազէթասը, Եունանլըլարըն իգթիտարսըզլըղընը քէնտիլէրինէ անլաթտըրմագ իչին, պունլարա չէտիտ պիր տէրս վիրմէքլիկէ տիւէլի մուազզամանընն տէվլէթի Օսմանիեէյի մէմուրիթմէլէրինի թէքլիֆ իտիեօր.

Տիկէր թարաֆտան, Տէրսաատէթտէն մէզքիւր զազէթաեա քէշիտէ օլունմուշ օլան պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Պապը Ալինին հալը թէտավիտէ գալմագլըղա գարար վիրտիկի իշար գելընմըշ տըր.

Մօրնինկ Բոսթ զազէթասը, Եունան տէվլէթինի թէշվիգ իթմէսինտէն տոլաեը Ռուսիա տէվլէթինի իթհամ իտիեօր.

Աթինա, 10 մայիս. — Մ. Թրիգուբի՝ գրալ իլէ ուզուն ուզատիեէ կէօրիւշմիւշ, վէ գապինէթօնուն թէպէտիւլիւ, վէ Մ. Տէլիեանի՝ իսթիֆասընտա իսրար իթտիկի ճիհէթլէ, միւշարիւէյհ, վազիեէթինին քէնտիսինէ թահմիլ իյլէտիկի վէզայիֆտէն ազատէ իթմէք իչին, մէճլիսի մէպուսանընն ինիգատը լիւզումունու պէեանիյլէմիշ տիր.

Պու միւզաքէրէ, Մ. Թրիգուբինին եէնի վիւքէլաեը թէշքիլ իթմէքլիք մէմուրիեէթինի բէտտ իտէճէկինի իյմա իտիեօր.

Մ. Տէլիեանի, Աթինատա պուլունան վէ հէյեէթի վիւքէլա թարաֆտարը օլան մէպուսան իլէ խանէսինտէ իսթիշարէ իթմիշ տիր.

—

Աթինա, 10 մայիս. — Մ. Տէլիեանի պուսապահ գրալ իլէ իսթիշարէ իթմիշ տիր. Միւշարիւէյհ իսթիֆասընտա իսրար իտիեօր. Գրալ՝ գապինէթօնընն թէպէտիւլիւ լիւզումընա իսքեաթ օլմուշ կիպի կէօրիւնտիւկիւնտէն, Մ. Տէլիեանինին իսթիֆասընը գապուլ իտէճէկի զանն օլունուեօր. Գրալ, հէնուզ քիմսէ իլէ իսթիշարէ իթմէտիկինտէն, Մ. Տէլիեանինին խալէֆի հագգընտա պաղը թախմինլէր վագը օլուեօր.

Տօնանմայի տիւէլի՝ մուհասէրէեէ պաշլամագ իւզրէ, տիւն սապահ Սուտատան հարէքէթ իթմիշ իսէ տէ, զուհուր իսէն պիր ֆուրթունա սէպէպիյլէ, թէքրար մէզքիւր քէօրֆէզէ ավտէթէ մէճպուր օլմուշ տըրնարը կիճէ բատտէլէրինտէ, ֆուրթունա թէսկին օլտուղունտան, տօնանմալար աթիտէքի սուրէթտէ մուհասէրէյի իճրա իթմէք իւզրէ, Եունան սուլարընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր.

Ինկիլիզ վէ Ալման տօնանմալարը՝ Մալէա պուրնու իլէ Սունիում պուրնու վէ Գօրէնթ քէօրֆէզի մէտիէլի արասընտա, Իթալիա տօնանմասը՝ Սունիում իլէ Կօլօս արասընտա, վէ Ավսթրիա տօնանմասը՝ Կօլօս իլէ հուտուտը ճէնուպիեէ արասընտա տօլաշաճագլար տըր.

(Իշպու թէլէկրաֆնամէտէ, Ռուսիա տօնանմասընը հարէքէթինտէն պահա օլունմամըշ տըր.)

—

Աթինա, 10 մայիս. — Գրալ՝ Մ. Թրիգուբիի պու կիւն սաաթ 3 տէ ճէլպ իթմիշ տիր. Իշպու տավէթտէն՝ գրալը, Մ. Տէլիեանինին իսթիֆասընը գապուլ իթտիկի անլաշըլըեօր. Լաքին Մ. Թրիգուբի՝ վիւքէլայի ճէտիտէ թէշքիլի մէմուրիէթինի գապուլ իթմէտիկինտէն, գրալը, Մ. Մ. Սաթիրօբուլօեու, Մ. Կրիվասը վէ եախօտ Եունանը Լօնտրա սէֆիրի սապրգ Մ. Վալտօրիթիի ճէլպ իտէճէկի զանն օլունուեօր. Մէճլիսի մէպուսան ըէյսի Մ. Ռիգաքինին ճէլպ իտէճէկի տախի մէրվի տիր.

* * *

(Եվրօբա բոսթասըլա տիւնքի կիւն ալընան զազէթալարտա պու մէսէլէեէ տայիր կէօրիւլէն մուհիմ թէլէկրաֆլար տըր.)

Աթինա, 4 մայիս. — Ասքէրի տաղլմաեա պաշլաեարագ, պէշ տէվլէթի մէմնուն իթմէքլիք լիւզումունա Մ. Տէլիեանիեի իգնա իթմէք իւզրէ, Ֆրանսըզ էյլչիսի Մ. տը Մուինին վագը օլան իգտատմաթը պիրա սէմէրէ գալմըշ, վէ Մ. Տէլիեանի, Եվրօբա տօնանմասը Եունան սուլարընտան չէքիլմէտիքճէ, տահա քիրի Եունանիեէ միգտարընը էքսիթիլէմեէճէկինի, ֆագաթ պէշ տէվլէթլէր՝ Եունանը թազեիգ իթմէքտէն տուր օլտուղլարը, եախօտ իյլիմաթումա գարշըսընտա Եունան հիւքիւմէթինին վիրտիկի ճէվապտան մէմնուն գալարգլարը հալտէ, տէրհալ պիր գաչ սընըֆ իհթիեաթ էֆրատընը տաղըտըլմասը գարարնամէսինին իճրասընտա պաշլանաճաղընը տէրմիեան իյլէմիշ տիր. Եվրօբա, Եունանը, Ֆրանսա գարշըսընտաքի թէահիւտաթընը թէմամէն իյմա իտէճէկինէ իսքեաթ օլտպիլիր.

Հիւրրիւմէթլէր՝ պիր սուրէթի թէսվիեէ հուսուսի մագսէտիյլէ վիեանէլէրինտէ իճրայի մուհասապէրէ իթտիքլէրինտէն, սիւֆէրայի տիւէլին Ալմանասան հարէքէթի իթմէեէճէքլէրի, պագը մէհաֆիլի սիեասիեէտէ զանն օլունմագտա իսէ տէ, Ալմանիա, ինկիլիզէրա վէ Իթալիա սէֆիրլէրինին՝ պաշ վէքիլ պէյհինտէքի խուսուսէթլէրինէ մէպնի, սիւֆէրա իլէ Մ. Տէլիեանի արասընտա հուսուսի իթիլաֆը զապիլ օլմամեաճաղը տէրքեար տըր.

—

Աթինա, 5 մայիս. — Գրալը իսմի կիւնիւ միւնասիպէթիյլէ օգունան Թէոֆամ տուտաընտա քեաֆֆէյի սիւֆէրայի տիւէլ հազար պուլունմուշլար տըր. Պու սըրատա Մ. Տէլիեանի իլէ ինկիլթէրրա, Ալմանիա վէ Ավսթրիա սիւֆէրաար տրասընտա թատաթի օլունան սէլամը պարիա սուրէթտէ վագը օլտուղու կէօրէ վուրմուշ տուր. Պիլաքիս պաշ վէքիլ իլէ տիկէր սիւֆէրա, էգճիմէ Ֆըրանսա, տէվլէթի Ավիեէ, Իթալիա վէ Ռուսիա սիւֆէրասը պէյնինտէ զամեէմ նազիքանէ թատիիյի սկամ օլունմուշ տուր. Բէսմի մէզքիւր պարիտճէ վագը օլուպ, սի ֆէրայի տիւէլ՝ պէր միւթատա գրալը իէպրիք հէյեէթճէ միւասրատաթ իթմէեէճէքլէր տիր. Ցուտայի մէզքիւր զէմանընտա, քիլիսէտ ըէք չոգ է. հալի պուլունմուշ իսէ տէ, հիչ պիր ալըշ վուգու պուլմամըշ տըր.

—

Բէթրէսպուրկ, 5 մայիս. — Նիմ ըէսմի մէհաֆիլտէ, Ֆրանսանընն՝ Եունան մէսէլէսինտէ իթթիխազ իթտիկի հարէքէթէ, տիւէլի սայիրէնին բօլիթիգասընա մուխալիֆէթ մագսէտիյլէ պագըրմաերպ, Ֆրանսանընն Եունան հազգընտաքի հիսսիեաթը մալիւմ իտուկինտէն, պու խուսուսա զաթէն Բէթրէսպուրկտա պէքլէնիլմէքտէ, վէ շիմտի պու հայտէն նէթայիճի հասէնէ մէմուլ օլունմագտա պուլունմուշ տուր.

—

Լօնտրա, 6 մայիս. — Թայմսընը Աթինա մուխպիրի տիեօր քի, Եունան վիւքէլասը, տէվլէթլէրին իթթիֆագ. սըգլըգընա մէպնի, հէր կիւնա գուվվէյի զէճրիեէնին իսթիմալի մէվզուի իճրատէ գանունատեաճաղընը պիլտիքէրինտէն, իտտաալարընտան ֆուրիղ կէլմէեօրլար. Մուխպիրի միւմաիէյհ, պու հալի, Ֆրանսանընն միւտախէլէսինէ իսնատ իտիեօր իսէ տէ, Մ. տը Մուինին նիեաթընը իթհամիթմէեօր. Եալընըզ Եունանը, մուհաբէտէ վէ տիկէր տէվլէթլէրին մաղարրաթըյլա Ֆրանսանա միւսիմանա պիր վազիեէթ թէէսսիսի արզուսույա, հալը հազըր տահա զիեատէ ֆէնալաշըրտըղընտան տօլաեը միւմանիէյհի իթտագ իտիեօր.

—

Բարիս, 6 մայիս. — Եունանընն իխրաճաթը, խուսուսիյլէ սոն պահարատա վուգու պուլմուշ օլտուղունտան, վէ ապլօգա՝ ամրգաթի Եունանիսթանտան գիեատէ, պէյքի Եունան իլէ թիճարէթի պուլունան միլլէթլէրէ զարար վիրմէքլիկինտէն, մէզքիւր ապլօգա իւզէրինէ, Եունանընն սէրիան արզը թէզիմիյէթի իմէսինէ շիւպհէ օլունտուղու, Վիէննատան պա թէլէկրաֆ Տէպա զազէթասընա իշար գելընմըշ տըր.

—

Եունանլըլար բագար կիւնիւ Ավինատա վէ Բիրէաէ ֆէվգէլատէ նիւմայիշլէր իճրա իթմիշլէր վէ հաֆթա մուխալիֆ ֆիրգա բէյսինին խանէսինի թահրիպ վէ եագմա իթմէկէ գալգըշմըշլար տըր.

—

Սէվահիլի Եունանիեէ հազգի օլարագ ապլօգա ալթընա ալընմըշ, վէ Մալէսիօնտան Գօրէնթ քէօրֆէզինէ գատար օլան մահէլլէր Ինկիլիզ սէֆինէլէրինին, վէ Մալէսիսնտան կօլսա գատար օլան մահէլլէր՝ Իթալիա սէֆինէլէրինին, վէ Կօլօսատան զարպ հուտուտընա գատար օլան եէրլէր՝ Ավսթրիա տօնանմասընը թահթը թազեիգինտէ օլուպ, Ալմանիա սէֆայինի հարպիեէսի, Ինկիլիզ կէմիլէրի արասընա գարշըմըշլար տըր.

—

Եունան էլչիսինին Տէրսաատէթտէն հարէքէթի իտիպ իթմէմէսի հազգընտա հէնուզ հիչ պիր բէսի խապէր իշիտիլմէմիշ, վէ եալընըզ միւմանիէյհի կէօթիւրմէք իչին Սպատինա նամ սէֆինէնին կէլմէք իւզրէ օլտուղու խապէր ալընմըշ տըր.

—

Ճումատա իրթէսի ագշամը, ալթը տէվլէթի նէզտինտէ մուգիմ սիւֆէրայը սալթանաթը Սէնիյեէեէ թատիմէն քէշիտէ պուլուսան թէլէկրաֆնամէտէ, Աթինա սէֆիրի Ֆէրիտուն պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինին ավտէթլէրի, Եունան հիւքիւմէթիյլէ գաթը միւնասէպաթ էֆքեարընա միւպթէնի օլմաեըպ, Եվրօբա սիւէ-

լի ֆէխիմէսիյէ մուվաֆֆագաթքեա-
բանէ հարէքէթ օլունմագ, վէ մու-
հաֆֆազայի ասայիշ զրմՔնտա, տէվ-
լէթլէրին մուամէլէյի միշթէրէքէ-
ւերի մէնն օլունմամագ իչին թէտպի-
բի մէզքիւրուն ինթիխազը թէնսիպ
իտիլտիկի իշար պույրուլմուշ տուր։

ՄԷՍՔԻԻՔԵԱԹԸ ՕՍՄԱՆԻԷՆ

Ֆէննի թէտպիրի սերվէթ էրպա-
պընտան Ալմանիալը Օթօմար Հօբէթ
նամ զաթ. մէսքիւքեաթը Օսմանիյէ-
եէ տայիր պու քէրրէ Բարիստէ պիր
ռիսալէ նէշր ինթիկինտէն, պազը
ֆըգրաթը մուհիմմէսի աթիտէ նագլ
օլունուր։

1774 թարիխինտէն ինթիպարէն
1843 է գատար 40 նէվ մէսքիւքեա-
թը Օսմանիէ տարպ օլունմուշ տուր։

1844 թարիխինտէ մէսքիւքեաթը
Օսմանիյէ ալթուն վէ կիւմիշտէն ի-
պարէթ օլմագ իւզրէ իսլահ օլունուպ,
լիրա վէ մէճիտիէ իհտաս օլունմուշ
տուր։

Լիրանըն մէճիտի իլէ նիսպէթի՝
պիր ատէտին 15 վէ 9 սանթիմ իլէ
նիսպէթի բատտէսինտէ օլուպ, Լոնտ-
բատա կիւմիշիւն ինկիլիզ վէզնիյէ
պիր օնսու 59 պուչուգ բէնս օլտու-
ղու հալտէ, Տէրսաատէթտէ 63 բէնս
3/8 իտի։

Թարիխի մէզքիւրտէն պէրու էվրո-
բատա կիւմիշիւն գըյմէթի թէնէգ-
զիլ ինթիկի հալտէ, մէմալիքի Օսմա-
նիէտէ սիմ մէսքիւքեաթըն գըյմէ-
թի պիլ նիսպէ զիեատէ իտի։

Տէվլէթի Ալիէէ կիւմիշիւ տախի
էսասը մէսքիւքեաթ գապուլ ինթիշ
իսէ տէ, կէրէք հիւքիւմէթի Ութնյէէ
վէ կէրէք սարրաֆ վէ թիւճճար մուա-
մէլէլէրինտէ ալթունու թէրճիհ ինթ-
տիքլէրինտէն, սուլթան Ապտիւլ Մէ-
ճիտ խան վէ սուլթան Ապտիւլ Ազիզ
խան հազարաթը զէմանլարընտա
Զարպխանէյի ամիրէտէ կիւմիշ մէս-
քիւքեաթա նիսպէթլէ ալթուն զիեա-
տէ տարպ օլունմուշ տուր։

Էլան թէտավիւլտէ պէշ նէվ մէս-
քիւքեաթըՕսմանիյէ մէվճուտ օլուպ,
անլէր տախի էվվէլա օսմանլը լիրասը,
սանիէն՝ սիմ մէճիտիէ իլէ քիւսու-
բաթը, սալիսէն՝ ալթըրգ իլէ քիւ-
սուրաթը, բապիէն՝ մա էլ քիւսու-
բաթ պէշլիք վէ խամիսէն՝ մէթալիք
տիր։

Պագըր իսէ, թէտավիւլտէն գալ-
տըրըլմըշ տըր։

Գայմէ օլարագ Օսմանլը պանգասը-
նըն մէճմուի 380 պին լիրա գըյմէ-
թինտէ պէշէր վէ պիրէր լիրալըգ
պանգնոթլարը էեատիի նաստա մի-
թէտավիւլ տիւր։

Մէսքիւքեաթըն նէվլէրի հալէա
գարըշըգլըգտան վարէսթէ վէ ադա-
տէ օլմաերպ, օսմանլը ալթունունուն
սիմ մէճիտիէ իլէ գըյմէթի Տէր-
սաատէթտէ 128 զրուշ օլտուղու
հալտէ, չիւրիւք բարա օլարագ իզ-
միրտէ 127, Էսքիրնէտէ 135 վէ
Գուստստա 140 զրուշա տըր։

ԱԼԹՈՒՆ ՄԷՍՔԻԻՔԵԱԹ

Ալթուն մէսքիւքեաթ պէշ վէ ի-
քիշէր պուչուգ վէ պիրէր վէ եա-
ըըմշար վէ չարեէք լիրա տըր։

Պունլարըն աեարը 916 2/3 վէ պիր
Օսմանլը ալթունունուն վէգնի 7216
կրամ տըր։ Գըյմէթի հագըգիեէսի
22 ֆրանգ 78 սանթիմ տիր։

(1844տէն 1884է գատար տարպ օ-
լունան ալթուն մէսքիւքեաթըն միգ-
տարը պէր վէճճի աթի տիր։)

	Լէր։ Օսմ.
Ապտիւլ Մէճիտին կիւ-նիւնտէ	14,481,599
Ապտիւլ Ազիզին կիւ-նիւնտէ	14,970,732
Մուրատըն կիւնիւնտէ	13,200
Ապտիւլ Համիտին կիւ-նիւնտէ	1,591,675
Ճէման	31,057,206

Իշպու լիրայարատան մէմալիքի Օս-
մանիէտէ մէվճուտ գալան միգտարա
տայիր սահիհ պիր ըսթաթիսթիգ
պուլունմատըգընտան, թախմինէր
միխթէլիֆ իսէ տէ, պազը թէտգի-
գաթը ամիգէեէ նէզարէն, էվրօբա-
եա բէք ազ իխրաճ օլունմուշ վէ էվ-
րօբատան իտխալ օլունան ալթուն
հիսապա գաթըլտըգը հալտէ, մէմա-
լիքի Օսմանիէէտէն էվրօբաեա իխ-
րաճ օլունան ալթուն՝ եարըմ միլեօն
լիրա բատտէսինտէ պուլունմուշ տուր։

Էճնէպի զարպխանէլէրինին օսման-
լը ալթունլարընտան տարպ ինթիք-
լէրի միգտար տախի ազ տըր։

Բարիս զարպխանէսինտէ նիհահէթ
2 միլեօն, Պէլճիգա զարպխանէսին-
տէ 729 պին վէ Վիէննա զարպխա-
նէսինտէ 1866 տան 85է գատար 737
պին ֆրանգ գըյմէթինտէ օսմանլը
ալթունու տարպ օլունտուղու սթա-
թիսթիգ իլէ միսպէթ օլտուղունտան,
պայէատէ մուհարրէր 31 միլ-
եօն գատար օսմանլը լիրասընը 20
միլեօնու խարիճէ իխրաճ օլտուղու-
զանը թաստիգ օլունամագ։

Տէրսաատէթ բիեացասընտան էվ-
րօբաեա քիւլլիեէթի իւզրէ օսմանլը
ալթունու կէօնտէրիմէեիպ, պիլա-
քիս օսմանլը ալթունու 20 ֆրանգ-
լըգ ֆրանսըզ ալթունընա թէպտիլ օ-
լունարագ կէօնտէրիմիշ տիր։

Շու գատար քի, օսմանլը ալթուն-
լարընը գըսմը քիւլլիսի իրան, Մը-
սը վէ Հինտէ տախի կէօնտէրիլ-
միշ, վէ տախիլէն գուեումճուլար
տախի պիր չօգ լիրա տարպ իտէրէք
ալթուն միզէյեինաթ իմալ ինթիշ օլ-
տուգլարընտան, լիրալարըն միգտա-
ը պու ճիհէթլէրտէն տօլաեր տախի
ազալմըշ տըր, ֆագաթ Ավստրիա
գըրմիցէրինին տեարը օսմանլը լի-
բասընտան եիւքսէք օլտուղու ճի-
հէթլէ, գուեումճուլար, գըրմից ալ-
թունունու թէրճիհ ինթիքլէրինտէն,
մէմալիքի Օսմանիէէտէ տահա խայլի
լիրալար մէվճուտ օլուպ, իշպու լի
բայար իլէ էճնէպի ալթունլարը 16
միլեօն լիրա թախմին օլունուր։

ՍԻՄ ՄԷՍՔԻԻՔԵԱԹ

1844 թարիխինտէն ինթիպարէն ի-
բրա օլունան իսլահաթ իգթիգասըն-
ճա, սիմ մէճիտիէ տախի մէսքիւ-
քեաթը ճարիեէտէն օլտուղու, վէ
պունուն քիւսուրաթը աեարճա պիր
օլտուղու հալտէ, զաեէթ քիչիք-
լիկիւ ճիհէթլէ, էեատիի նաստա
ասլա բաղպէթ պուլամատըգընտան,
Զարպխանէյի ամիրէ պունլարտան
պիլ նիսպէ ազ գաթթ ինթիշ տիր։

Պիր կրամ խալիս կիւմիշիւն գը-
յմէթի պիր զրուշ օլուպ, մէճիտիէ
իսէ 24 կրամ վէ 5 սանթիմ վէ ա-
եարը 8,830 օլտուղունտան 20 կրամ
խալիս սիսէ մուատիլ տիր։

Էվրօբատա կիւմիշիւն գըյմէթի
60 բէնս բատտէսինտէ պուլունտըգ-
ճա, Տէրսաատէթտէ սիմ մէսքիւ-
քեաթը թէտավիւլինէ մահզուր
կէօրիւլմէմիշ իսէ տէ, կիւմիշիւն
գըյմէթի թէնէզզիլ ինթմէսի իւզէ-
րինէ, Տէրսաատէթտէ պիր խայլի
սիմ իտխալի իլէ ալթունէն էհվէնճէ
մուպաեասը գապիլ օլաճաղընտան,
կիւմիշ մէսքիւքեաթ մէսէլէսի պու-
ըատա տախի զուհուր ինթմիշ տիր։

Պինապէրին մէսքիւքեաթը մէգ-
քիւրէնին գըյմ.թի թէնէզզիւլ իյլէ-
տիկինտէն, 1880 տէ տէվլէթի Ալիէէ
սիմ մէճիտիէ իմալինի թէէխիր
ինթմիշ տիր։

Թարիխի մէզքիւրէ գատար միւ-
թէտավիւլ օլան կիւմիշ մէսքիւքեա-
թըն միգտարը 887 միլեօն զրուշու
միւթէճավիզ օլուպ, պէր վէճճի ա-
թի միւնգասէմ տիր։ Ղրուշ

Եիկիրմի զրուշլուգ մէ-ճիտիէէ	778,689,500
Եարըմ մէճիտիէէ	4,679,200
Զարեէք	650,00,000
Իքի զրուշլուգ	12,000,000
Պիր զրուշլուգ	23,000,000
Եիկիրմի բարալըգ	4,500,000
Եէքիւն	887,868,700

Իշպու սիմմէսքիւքեաթտան, Ապտիւլ Մէճիտին կիւնիւնտէ, 1844 տէն 1860 ա գատար 380 միլեօն զրուշլուգ, Ապտիւլ Ազիզին կիւնիւնտէ, 1861 տէն 1876 եա գատար 320 միլեօն զրուշլուգ, Մուրատըն կիւնիւնտէ 2 միլեօն զրուշլուգ, վէ Ապտիւլ Համիտին կիւնիւնտէ, 1876 տան 1880 է գատար 186 միլեօն զրուշլուգ տարպ օլունմուշ տուր։

Կիւմիշիւն թէտէննիսի, Խազինէ-յի ճէլիկէեէ մուճիպի զիեան օլտուղունտան, 13 մարտ 1880 գարարնամէսիյէ մէճիտիեէնին գըյմէթի ըսմիեէսի 19 զրուշ թայէին օլունմուշ տըր։

Տէվլէթի Ալիէէ՝ 1880 տէն սօնրա տախի արա սըրա մէճիտիեէ տարպ վէ մէճիտիեէլէրի քիւսիւրաթա գալպ վէ 9 միլեօն զրշ. բատտէսինտէ մէ-ճիտիեէ թէտավիւլտէն գալտըրմըշ տըր։

Էլհասիլ 1884 թարիխինէ գատար տարպ օլունան սիմ մէսքիւքեաթ 939 միլեօն զրուշ օլուպ, լիրա 108 զրուշ հիսապըյլա 8 միլեօն 7 եիւզ պին լիրաեա պալիգ օլուհօր։

Պինապէրին թօր հիսապ իւզրէ մէ-մալիքի Օսմանիեէտէ 10 միլեօն ալ-թուն վէ 8 միլեօն լիրա գըյմէթին-տէ կիւմիշ մէճիտիեէ մէվճուտ տըր։

ՄԷՍՔԻԻՔԵԱԹԸ ՄԱՂՇՈՒՇԵ

1800 թարիխինտէն 44 է գատար 138 միլեօն զրուշլուգ ալթըրգ տարպ օլունուպ, պիր միլեօնու գալտըրըլ-տըրընտա, 137 միլեօն գալմըշ իտի։ Պէշլիք մէթալիք 360 միլեօն զրուշ օլտուղու հալտէ, 12) միլեօնու գալ-տըրըլարագ, 240 միլեօնու գալմըշ տըր։

Մէսքիւքեաթը մաղշուշէնին եէօ-քիւնիւ պու հալտէ 377 միլեօն զրշ. իտի։

1880 մէսքիւքեաթ գարարնամէ-սիյէ ալթըրըզը գըյմէթինտէն 24 վէ պէշլիք վէ մէթալիք գըյմէթին-տէն 120 միլեօն զրուշ թէնէզզիւլ ինթտիկինտէն, մէսքիւքեաթը մաղ-շուշէնին գըյմէթի 377 միլեօն զրուշ-տան 233 միլեօնա էնմիշ տիր։ Պա-գըրը թէտավիւլտէն ըէֆի իյէ մէս-քիւքեաթը մաղշուշէնին զիեանը՝ 140 միլեօն զրուշ զարարը ումումիեի մու-ճիպ օլմուշ իսէ տէ, մէսքիւքեաթ իսլահ վէ միւմքին մէրթէպէ գըյմէ-թի սահիհէլէրինէ իրճա օլունմուշ տուր։

Էլհասիլ մէսքիւքեաթը Օսմանիեէ սուրէթի մէճմուանէտէ օլուպ, 16 միլ-եօն ալթուն վէ 8 միլեօն կիւմիշէ 2 միլեօն լիրա տախի իլավէ օլուն-տուգտա, 26 միլեօն իքի եիւզ պին լիրա օլուր, վէ 25 միլեօն էհալիեէ թէվզի օլունտուգտա, պէհէր նու-ֆուսա 64 զրուշ ալթուն վէ 34 զը-րուշ կիւմիշ վէ 9 զրշ. մէսքիւքեա-թը մաղշուշէ քի, ճէման 105 զրուշ իսապէթ իտէր։

Տիմէք օլուր քի, պէշ քիշիտէն միւրեքքեպ պիր ֆամիլեանըն եէտին-տէ տայիմա թէքմիլ պիր պէշլիք Օս-մանլը ալթունու պուլունմագ իգթի-գա ինթմէքտէ տիր։ Ֆագաթ թիւր-քիատա բէք չօգ տուր օ ֆամիլեա-լար քի, պէշի պիր եէրտէ ալթունու ասլա կէօրմէմիշլէր տիր...։

ՄԻԼԼԻԵԷ

—

Տիւնքի կիւն, եազտըղըմըզ վէճճ
իւզրէ, կէօչէզատէ սատատէթու Ցա-
կոբ էֆէնտի, Բօրթուգալ Միքայէլ
էֆէնտի, վէ Սագըզ Յովհաննէս է-
ֆէնտի հազարաթըյլա Տիւզեան Միհ-
ըան պէյզատէ Սէրգիս պէյ, Էլմաս-
եան Զենոբ վէ Մանուէլեան Մանուկ
էֆէնտիլէր, Պագշեան Ֆագ. Նիկողա-
յոս վարդապետ տախի պիրլիքտէ օ-
լարագ, սատրազամ հազրէթլէրի տա-
յիրէյի ալիսինէ ազիմէթլէ, չըգան
բէնչէնպիհ կիւնիւ, Ս. Յովհան Ո-
կեբերան քիլիսէսի մէճլիս տայիրէ-
սինտէ թէճէմմիւ իտէն մէճլիսի ի-
տարէնին մուգարրէրաթընը թէպլիղ,
վէ պիր չարեէք գատար նէզտի հազ-
ըէթի սատրազամիտէ գալըպ, մէմ-
նունէն մուֆարագաթ իյլէմիշլէր տիր։
Պատէհու Պագշեան վարդապետ իլէ
Սագըզ Յովհաննէս էֆէնտի վէ Սէր-
գիս պէյ Ատլիեէ Նէզարէթի տայի-
ըէսինէ կիթմիշլէր իսէ տէ, կէրէք
ատլիեէ նազըրը Սէրվէր բաշա վէ կէ-
ըէք մէզահիպ միւտիրի Զիվէր պէյ
էֆէնտի հազարաթընը պուլամատըգ-
լարընտան, միւշարիւէյհիմա իլէ
միւլագաթը տիկէր պիր կիւնէ թատ-
լիգ իտէրէք, ավտէթ ինթմիշլէր
տիր։

* * *

Շու արալըգ պէյն էլ ճէօմատ
տէրքեար օլան հէեէճանա մէպնի,
իտարէ մէճլիսինճէ ինթթիխազ գրը-
նան մուգարրէրաթընը վէ Պապը Ալի-
եէ վուգու պուլան թէշէպպիսս իլէ
ալընան ճէվապընը թէպլիղի զըմնը-
տա պիր մէճլիսի ումումինին ինիգա-
տը լիզումու պինթթապի մէճլիսի ի-
տարէ ազամիւհթէրէմէսինէզտինտէ
պիգթազ տիր վէ թէնսիպ, եազընտա
մէճլիսի ումումի մէզքիւրուն տավէթ
օլունաճաղընը գավիէն մէմուլ իյլէ-
ըիզ։

—

Միլլէթիմիզ միւթէպէր ֆամիլեա-
լարընտան կիւզէլզատէ մէրհումաբ-
թին էֆէնտինին Մըսըրտա պուլու-
նան մախտումու Յովսէփ էֆէնտինին
ֆիւճճէթէն վէ ֆաթ ինթտիկի մատթ-
թէէսսիֆ խապէր ալընմըշ տըր։

—

Մէրհումուն պիրատէրի օլան վէ
Բարիստէ իգամէթ ինթմէքտէ պու-
լունան միւթէպէրանը սարրաֆանտէն
կիւզէլզատէ Պետրոս էֆէնտի, չէնտ
կիւն ագաէմ լի էճլիլ մասլահա ըմ-
թամազալա կէլտիկի կիպի, քէզալիք
Բարիստէ մուգիմ Տիւզզատէ Օննիկ
պէյ տախի չէհրիմիզէ կէլէրէք,
Միհրան պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի
խանէսինտէ միւսաֆիրգալմըշլար տըր։

—

Պու քէրրէ Մըսըր մէրխասալըղընա թայեին օլունան մէ խիսգ օպօս թագտիս գըլընան Յոգ. Աղչէնիյեան Բառնապաս Էպիսկոպոս, թագրիպա ալթը սէնէտէն պէրու Գանտիլլի գարիեէսի պաշ բուհպանլըղ մէմուրիեէթ մէ վազիֆէսինի իֆա իթտիկյնտէն, հագընտա ցէրտաաէ թաէն հարէքէթ խոշնէկի միւնասիպէթյէ, չըգան բազար կիւնիւ գարիեէյի մէզքիւրէ քիլիսէսինտէ սօն տէֆա պիր գուտտաս թագտիս իյլէմիշ, մէ ճէօմաաթա խիթապէն վէտաեը միւթէզամմին պապ լիֆատանթաս պօլունմուշ. մէ մահէլլի էնէզպի գաթօլիք ճէմաաթը թարաֆընտան միւմաիլէյհէ հէտիեէթէն կիւզէլ պիր եիւզիւկ իհտա գըլընմըշ տըր։

—

Բաթրիգ Ամեն. Վեհափառեան Յարութիւն սրբազան հազրէթլէրի, ճումաա իրթէսի աաւգաթը, Գուրու-չէշմէտէ Եաշէմ բաշա հազրէթլէրինէ միսաֆիրէթ վիրմիշ տիր։

—

Բուսիա սէֆարէթի մասլահաթկիւզարը Մ. Օնու ճէնապլէրի, ճումաա իրթէսի կիւնիւ, Բաթրիգխանէտէ բաթրիգ Ամեն. Յարութիւն սրբազան հազրէթլէրինէ միսաֆիրէթ վիրմիշ տիր։

—

Ճումաա իրթէսի կիւնիւ, Շուրայի տէվլէթ տայիրէսի այիտէսինտէ նարիլուր էֆէնտի տավասըյլա իշթի ղալ օլունմուշ. մէ հէնուզ պիր գարար վիրիլմէմիշ տիր։

—

Ս. Էջմիածին մանասթըրը մէնֆաաթընա վիրիլէյէրտէ թէէսիս օլունաճագ ղանձանկլար հասըլաթընա, խաւն ժողովոյն գարարը կիւմիւշկէրտան Ցիգրան էֆէնտի սանտըգ-քեար թայեին օլունմուշ տուր։

—

Բաթրիգ վէքիլի Բուսաճըգեան Գեր. Հայրըն՝ Բումէլիի Շարգի մէ Պուլկարիսթան էրմէնի էհալիսինէ մէրխասա թայեին օլունտու ղունու եազմըշ իտիք։

Միւմաիլէյհին էքրինէ պիր տիկէրի բաթրիգ վէքալէթինէ թայեին օլունմասըգճա, քէնտիսի բայիթախթտան հարէքէթ իթմէկ եէք իմիշ, մէ էվվէլա Էջմիածինէ պիլ ազիմէ, եպիսկոպոս թագտիս օլունաճագտան սօնրա, Ցէրտաաէյթէ կէլիպ, պուրատան մահէլլի մէմուրիեէթի ճէտիտէսինէ կիտէճէկի մուգարրէր պուլունմուշ տուր։

Ցիւնքինիւսէ միգաէ իշար օլունան ճէվապնամէ տիր.

Խմբագիր.

Պօղոս Թորոսեան ստորագրութեամբ չաբաթ առաջ Մէճմուայի Ախպար լրագրոյն մէջ հրատարակուած «Ազգային դատ» յօդուածը խորին քննութեան արժանի է եւ միանգամայն ալ զանազան հարցմանց եւ կարեւոր պատճառաբանութեանց ընդարձակ դուռ կը բանայ։ Ամենեւին հարկ չիկայ ստորագրող անձէն համոզիչ եւ ազդու պատասխանի սպասել, քանի որ բարեկամաց եւ ծանօթից մէջ կարի յայտնի է իր ազգասիրութիւնը, միամտութիւնը, որուն պէտք է սակայն աւելցնել անբաւականութիւն թէ իր յօդուածին մէջ պարունակուած քանի մը գաղտնի խնդիրները լիովին Թափանցելու եւ թէ իր հրատարակութեանց դէմ ըլլալիք առարկութեանց ուղղակի պատասխանելու. խնդիրը 'ի սէր վառեալ եւ յօգուտ պաշտելեալ ազգին՝ պարզմտութեամբ ձեռք կերկնցնէ ալեզարդ եւ հանճարեղ Մենտոր առաջնորդին առաջարկութեանց առանց գիտնալու թէ առաջնորդ Մենտորն ալ երրորդ իմն չարժիչ պատճառէ թոգրեալ եւ ստիպեալ է ու եւ իցէ եղանակաւ գրել հեղինակութենէ բոլորովին զուրկ լուսաբանութիւններ հրատարակելով։ Որովհետեւ անհնար կերեւի հաւատալ թէ Թորոսեան էֆէնտի իր հրատարակած յօդուածին մէջ գիտմամբ սպրդած գաղտնի դարձուածքը գիտած եւ ըմբռնած ըլլայ. նոյնպիսի դժբաղդութեան հանդիպած է նաեւ իր առաջնորդ Մենտորն ալ որ արքունի հրովարտակը աչքէ անցուցած ատեն, նոյն գաղտնեաց ուշադրութիւն չէ ըրած, ապա թէ ոչ չէր համարձակեր գրութեամբ այդպիսի դատ մը պաշտպանել։ Ուստի հարկը կը պահանջէ ընդունիլ եւ համոզուիլ թէ այդ յօդուածին գրութեան եւ մէջի պարունակուած տեղեկութեանց չարժիչ պատճառը, ազգասէր անձի վարագուրի ներքեւ հանդարտ մտքերը չփոթելու նպատակաւ, խորագիտութեամբ եւ ծածկաբանութեամբ եւ իր ուզածին համեմատ կարեւոր մէկ մասը ընդհանուր ազգին տեսութենէ կը ծածկէ կրօնասէր բասելու, եւ միւս մասը փախուստ տալով կը ժխտէ ազգասէր երեւնալու համար։

Շարժիչ պատճառը կը ջանայ համոզել թէ կանխաւ համաձայնութիւն գոյացած ըլլայ հրովարտակի վրայօք երկու պսակեալ գլխոց մէջ երրորդի մը միջոցաւ, առանց իրարու արժանապատուութեան ստուեր բերելու, որուն կրնայ համբակ մի եւս պատասխանել թէ, ինչ վախ եւ ինչ ակնածութիւն ունէին երկու պսակեալ գլուխք ծածկաբար իրարու մօտենալ եւ դաշնադրութիւն լռելեայն հաստատել, քանի որ Եւրոպիոյ մէջ նոյնպիսի պսակեալ գլուխք լրագրաց միջնորդութեամբ թէ բանակցութիւնը եւ թէ անկէ գոյացած համաձայնութիւնը կը հրատարակեն, եւ պսակեալ գլուխներէն գործադիր կողմը առանց ամօթոյ յառաջադէմ է 'ի գործադրել իր ստորագրութիւնը եւ ստիպեալ իր հպատակները 'ի հնազանդութիւն եւ 'ի ճիշդ պահպանութիւն դաշնադրութեան։ Մինչդեռ մեր ազգին ներկայ ծանօթ խնդրոյն նկատմամբ ոչ այդպիսի բանակցութեան առ այժմ սկզբնաւորութիւն լսուած է եւ ոչ գոյացեալ համաձայնութեան համար որոշեալ երրորդ միջնորդ անձ մը տեսնուած է։

Նա մանաւանդ Բ. Դուռը իր ներքին գործոց տեսչութեան համար օտարի միջամտութիւնը միշտ մերժած է. իսկ ազգին մէջ գիտուած երրորդ միջոցն ալ ըստ որում դատի եւ բողոքի ներքեւ է, չի կրնար պարզերեսութեամբ ապահովութիւն տալ տէրութեան իրաւանց եւ ազգին հնաւանդ առանձնաշնորհմանց։ Ուստի եւ սխալ է յաջորդ պարբերութիւնը թէ «այդ զիջողութիւնք, այդ համաձայնութիւն ակն յայտնի կը ստանուի երբ 'ի նկատի առնումք նախապէս պատրաստեալ Պէրաթի մը եւ արդի Պէրաթի մէջ եղած հիմնական փոփոխութիւնները»։ սխալ է ըսի. որովհետեւ Թորոսեան էֆէնտի տեղեակ չէ նախապէս պատրաստեալ Պէրաթի մը գոյութեան, իսկ եթէ իր առաջնորդ Մենտորը գիտէ, ան ալ չարժիչ պատճառին խորագիտութեամբ եւ ծածկաբանութեամբ հաղորդած կերպովը մէկ մասը միայն գիտէ անտեղեակ մնալով միւս կարեւորագոյն մասին։ Սակայն իր սրատես աչքին չի հանդիպած եւ կամ իրեն այլազգ հաղորդուած նշանաւոր պարբերութիւնը իւր խորին ուշադրութեան յանձնելու եւ իր չարժիչ պատճառէն խղճի եւ կրօնի սկզբանց համեմատ յայտնի եւ բացայայտ ծանօթութիւն ստանալու, նաեւ պահանջելու համար հարկ է այժմ հոս յիշատակել արքունի հրովարտակի մէջ պարունակուած այն կարեւոր կէտը։

«Մէճլիսի միւքէլլայի Ֆախիմամըզըն վէքիլէն գարար իւզէրինէ, միւթէալլիգ վէ չէրէֆսուտուր օլան իրատէյի սէնիյէեյի Շէհինշահիյէմ մուճիպինճէ, տիվանը Հիւմայունումտա գայիտէյի գատիմէեէ թէվֆիգէն»։ Արքունի հրովարտակին աս կարեւոր կէտին ակնարկել կուզէ չարժիչ պատճառն իր աս խօսքը «նախապէս պատրաստեալ Պէրաթի մը եւ արդի Պէրաթի մէջ եղած հիմնական փոփոխութիւնները»։

Եթէ չարժիչ պատճառը արքունի հրովարտակին այն խօսքովը կուզէ ազգին իմացնել թէ Պատրիարքի ընտրութեան ժամանակ Պէրաթ մը պատրաստուած էր եւ անոր զօրութեամբ ազգին ձեռքը գրաւուած քանի մը արտօնութիւնք ետ առնուած են, զորօրինակ յանցաւոր եկեղեցականաց բանտարկութիւնը, եւ գաւառական քահանայից տեղեկան դատը, ինչպէս որ ժամանակաւ Գեր. Հասունի հրովարտակի մէջ առանձինն յիշատակուած է, եւ թէ Պատրիարքը իր աշխատութեամբը եւ ջանիւքը վերստին ձեռք ձգած է. ամեն մարդ լաւ գիտէ թէ ետ առնուած արտօնութիւնք այն խօսքերով հաստատուած չեն, այլ հրովարտակին վերջին պարբերութեանց մէջ արդէն բացայայտ նշանակուած են. եւ թէ աս արտօնութիւնք ոչ եթէ արդի Պատրիարքի ջանիւք, այլ Ցունաց ազգին եւ Պատրիարքին միաբան աշխատութեամբը կրկին ստացուած են։ Ըսել է թէ հրովարտակին այն նշանաւոր խօսքին ուրիշ մեկնութիւն պէտք է տալ. մեկնութիւն մը, որմէ չարժիչ պատճառն իր խորագիտութեամբ եւ ոստորական ծածկաբանութեամբ խորշիլ կը ճգնի։ Սակայն ուղղադատ ազգասէր մը միշտ իրաւունք ունի իմաստը պնդել եւ իմանալ։

Յօդուածատէր էֆէնտի, որ առաջ պէտք է աս լաւութենէ ըլլալ եւ որոշակի պատասխանել թէ նախապէս պատրաստեալ Պէրաթի եւ արդի տրուած Պէրաթի մէջ եղած հիմնական փոփոխութիւնները որոնք են եւ որոնք աւելի նպաստաւոր . . . թէ որ խօսքդ փոխես եւ ըսես թէ Պատրիարքի, եւ 'ի պարապութեան աթոռոյ Տեղապահի, գաւառական եպիսկոպոսաց եւ ազգային կալուածոց մատակարարութեան կը պատկանի, դարձեալ հիմնական նոր փոփոխութիւններ չեն. քանի որ արդէն Գեր. Քիւրքչեանի եւ Գեր. Հասունեանի չնորհեալ հրովարտակներով ապահովուած էին. եւ Գեր. Ազարեանի ալ տրուած հրովարտակի մէջ յայտնապէս նշանակուած են աս խօսքերով «պին իքի եիւզ թօզան ալթը սէնէսի չէհրի րէպիւլ ախըրընըն օն ալթընտա սէէֆի միւմաիլէյհ Հասուն էֆէնտիյէ իթա գըլընան Պէրաթըմա միւնտէրիճ մէ Տիվանը Հիւմայունըմտա մուգայյէտ պուլունան ուսուլ մէ չէրայիթէ մուխալիֆ օլայըն»։

Ուրեմն կը կրկնեմ ինչ է արքունի հրովարտակի մէջ նշանակուած այն նշանաւոր խօսքին իմաստը. «Մէճլիսի միւքէլլայի Ֆախիմամըզըն վէքիլէն գարար իւզէրինէ, միւթէալլիգ վէ չէրէֆսուտուր օլան իրատէյի սէնիյէեյի Շէհինշահիյէմ մուճիպինճէ, տիվանը Հիւմայունումտա գայիտէյի գատիմէեէ թէվֆիգէն»։

Մի գուցէ նոր Պատրիարքի ընտրութեան միջոցին, վախնալով որ չըլլայ թէ արքունի հրամանագիրը յետաձգի եւ կամ ազգային մասին աւելի իմն չահաւոր գրուի, ամենայն կերպով ջանացած ըլլայ Բ. Դրան մէկ առաջարկութեան առջեւ գլուխ խոնարհեցնել զոհելով ընտրելի անձանց փոքրագոյն թիւը եւ հիմայ ալ նախապէս պատրաստեալ եւ արդի չնորհուած Պէրաթներ ըսելով, եւ առանձին բանակցութեան ատեն յոխորտանօք եւ պարծանօք ձեռք ձգած եմ գոչածը, հրովարտակի մէջ «գայիտէյի գատիմէեէ թէվֆիգէն» խօսքը վերստին ընդունած ըլլայ . . . եթէ աս այդպէս է, արդարեւ զարմանալի բան է . . .

Յօդուածատէր էֆէնտին ինքը չի համոզուած չատ եւ վայրապար կաչխատի համոզել թէ երկու պսակեալ գլխոց համաձայնութեամբ եւ բանակցութեամբ խնդիրը լուծուած է եւ թէ պսակեալ սրբազան գլխոյ թոյլատուութեամբ արքական թագը իր տուած հրովարտակովը յայտնապէս քարոզած է Բէվէրսուրուսի բարձումը, որով նորահաստատ Պատրիարքը ազգիս չահերը տէրութեան չահերուն հետ հաչտեցնելով, խնդրոյն մի կողմը յաջողած է լուծել։ Ազգը չի գիտեր թէ խնդիրը երկու կողմ ունի. առաջնորդ Մենտորի հնարքն ըլլալու է. եթէ Պատրիարք-Կաթողիկոսը յաջողեցաւ ազգային խնդիրը լուծել առաջի տէրութեան, միթէ նովին ոգւով, նովին խղճիւ եւ նովին արիութեամբ չէ կրնար արդեօք Առաքելական եկեղեցւոյ չահերու հետ եւս հաչտեցնել. ինչ պատճառաւ երկու սուրի մէջ պիտի գտնուի Պատրիարքի դիրքը, մինչ ապաքէն երկու պսակեալ գլխոց մէջ համաձայնութիւն գոյացած է եւ Առաքելական գահին չնորհիւ եղած է ներկայ Պէրաթի ստացումը։ Ոչ ոք կը խաբուի աս տեսակ փախստական մտածմունքէ, Բէվէրսուրուսը միշտ Բէվէրսուրուս է. եւ արքունի հրովարտակն ալ միշտ արքունի հրովարտակ է. առաջինին հեղինակը միշտ անոր գործադրութիւնը կստիպէ 'ի խղճէ, եւ հակառակող մասը միշտ նզովեալ կը հրատարակէ, երկրորդին հեղինակը միշտ իր իրաւունքները կը պնդէ եւ նոյն իրաւունքները պաշտպանող կողմնակցութիւնը միշտ հաւատարիմ եւ բարեկամ կը ճանչնայ։

Բարձրաստիճան եւ օտար կղերի մը հարցուեցաւ թէ արդի Պատրիարք-Կաթողիկոսը ինչ կերպարանքով պէտք է ճանչնալ. իբր Ջատագով եւ հետեւող Բէվէրսուրուսի թէ իբր պաշտպան եւ հպատակ արքունի հրովարտակի, որուն պատասխան տուաւ առանց կեղծաւորի խօսքեր հնարելու եւ առանց իրականութիւնը ծածկելու թէ «ինչպէս որ Առաքելական գահը կը ճանչնայ, եւ ինչպէս որ Բ. Դուռը կընդունի» Արդ նոյն Առաքելական գահը զԳեր. Ազարեան կը ճանչնայ ըստ Բէվէրսուրուսի Կաթողիկոս-Պատրիարք եւ Բ. Դուռն ալ զանի կը ճանչնայ Կաթողիկոս-Պատրիարք ըստ արքունի հրովարտակի։

Երկու անկախ իշխանութիւն իրաւունք ունին իրենց կոնդակները ու հրովարտակները պնդել եւ պաշտպանել. ոչ Առաքելական գահը իր նախընթաց կամ հետեւորդ կոնդակներով կուզէ իր հրամանները ուղղակի ջնջել եւ արքունի հրովարտակներու զօրութիւնը տկարացնել, եւ ոչ ալ Բ. Դուռը իր հրովարտակներով Եկեղեցւոյ կոնդակներու վրայ կուզէ բռնանալ. երկուքն ալ իրենց իրաւունքները կը պահանջեն եւ գործադրութեան վրայ կը հսկեն առանց իրենց խղճերը տագնապելու։ Իսկ այսպէս չէ ժողովրդեան վիճակը, որ պարտական է իր խիղճը կերպ ուարել եւ զԳեր. Ազարեանը կամ ըստ Բէվէրսուրուսի գրութեան եւ կամ ըստ արքունի հրովարտակի հրամանի Կաթողիկոս-Պատրիարք ճանչնալ. միջին չիկայ. եւ խնդիրն ալ երկու կողմ չունի. մի ազգային դատ եւ ան ալ ոչ եթէ հաւատոյ, այլ ներքին մատակարարութեան վերաբերեալ։

Քանի մը խօսք ալ հարկ է աւելցնել ի մխիթարութիւն տագնապեալ մտաց յօդուածատիրոջ՝ որ կը կարծէ թէ ազգին իրաւունքը պաշտպանող մասը կ'առաջարկէ նախ պաշտօնական հրատարակումն Բէվէրսուրուսի բարձման. երկրորդ նորահաստատ Պատրիարքի անկումը եւ երրորդ սահմանադրական ժողովոյ գոյութիւնը. երեքն ալ չէ. այլ ազգը կը պնդէ եւ իրաւունք ունի պնդելու եւ պահանջելու թէ ապագայ հաչտութեան եւ միութեան եւ բարեկարգութեան համար նախ հարկ է ըստ խղճի եւ ըստ աւետարանական օրինաց անմեղները անմեղ հրատարակել. անիրաւ նզովքը բառնալ եւ երկու կողմն ալ իրարու հաւասար եւ իրարու հետ նոյն քարոզել. որպէս զի երկու կողմն ալ նոյն զօրութեամբ, նոյն ոգւով, նոյն մաքրութեամբ խորհին հանդարտաբար հաչտութեան եւ միութեան համար կարեւոր եղած կէտերը, ապա թէ ոչ քայլ մը առաջ երթալը վնասակար եւ անկարելի է։

Ն. Յ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շէհիր էմանէթի ճէլիլէսի միլհա-գաթը իտարէ մէճլիսի րիեասէթի, Եէնի-շէհիր գօմիսէրլիկինտէն միւն-ֆասը. սաատէթլու Իսմայիլ պէյ է-ֆէնտիեէ.

Շէհիր էմանէթի տախիլինտէ քեա-եին կէյպիզ գազասը գայմագամը-ղը. Տիւզճէ գայմագամ վասֆը է-ֆէնտիեէ.

Գասթամոնի վիլաեէթի տախիլին-տէ քեային Տիւզճէ գազասը գայմա-գամը-ղը. Կէյպիզէ գայմագամ Հիւ-սէյին պէյ է.

Ատանա վիլաեէթի տախիլինտէ քեային Մէրսին գազասը գայմագամ-ը-ղը, Օսմանիեէ գայմագամը սապրգ Ապտուլլահ Սապրի էֆէնտիեէ թէվ-ճիհ պույրուլմուշ տուր.

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Սատարէթիւզմա թէրճէմանը վէ-քիլ վէ խարիճիեէ նէզարէթի թէրճէ-մանը Միքայէլ էֆէնտիլէր. Ինկիլիզ սէֆիրի հազրէթլէրինին իսթիֆսարը սրհհէթլերի զըմնընտա. սէֆարէթ-խանէեէ կէանտէրիմիշլէր տիր.

Ինկիլթէրրա գրալիչասը հազրէթ-լերի տախի. սէֆիրին տիւշար օլտու-ղու գազաեը խապէր ալարագ. պա-թէլէկրաֆ իսթիֆսարը խաթըր իթ-տիկինտէն. սէֆիր տախի միւշարի-լէյհա հազրէթլերինէ պա թէլէկրաֆ արզը թէշէքքիւր իյլէմիշ տիր.

—Թայերին վէ պէճայիշ սուրէթին-տէ վէ եախօտ իճրայի թահդրգաթ վէ սայիրէ զըմնընտա պիր մահէլլտէն տիկէր մահէլլէ կիտէն հէր սընրգ մէմուրլարըն ալաճագլարը խարճրահ իչին. ազիմէթ վէ ավտէթ իյլէտիք-լերի մէվագրին մէսաֆէլերինի միւ-պէյեին եէտլերինէ մէճլիսի իտարէ-տէն վէրիլէն մազսաթալարա. բէս-մի տամկա գանունը խիլաֆընտա օ-լարագ բուլ եաբըշտըրըլմագտա օլ-մատըզընտան. պունտան պէյլէ իշ-պու նիզամա թէվֆիգի հարէքէթ օ-լունմասը. պու քէրրէ Տախիլիեէ նէ-զարէթինտէն վիլաեաթա եազըլմըշ տըր.

—Բրէնս Ալէքսանտրըն Տէրսաատէ-թի զիեարէթինտէ պազը մուհիմ մէսէլէլէր. էգճիւմլէ Պուլկարիսթան վէրկիսիյլէ Ֆիլիպէ վագբայի ախ-րէսի իւզէրինէ իտարէյի մուվագգա-թա թարաֆընտան Բումէլի շըմէն-տրֆէրլէրինին հաճզինտէն տօլաեա գումբանիանըն մաթլուպու օլան զա-բար զիեան տավասընըն թէզէքքիւր վէ ֆասլ օլունաճաղը Ֆարտա մէրվի տիր.

—Մէլանիքտէ Սբրպիսթանըն պիր ժէնէրալ գօնսօլաթօսու թէէսիս օ-լունաճաղը խապէր վէրիլիեօր.

ՍԱՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Գալաթա 29 ապրիլ

Էսհ. ումումի ապրիլ 28 գաբ. գ. ք.	16–26
» » գ. ք. 29 աչբլ. (տուպլը)	16–27
Իւնիֆիյէ » 28 գաբ. գ. ք.	78–20
» » 29 աչբլ. գ. ք.	75–20
Մէրի A. Ա. Իսթիգրազ գ. ք.	24–50
» B. Բ.	16–15
» C. Գ. »	16–23
Բումէլի շըմէնտրֆէրլէրի	38–5/8
Ազչէ Ֆայիզի	05–00
Ռէբօր.	06–
Հէվալէսիզ »	05–

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ գ. ք.	06–00
Սթամբօլ պանգասը	04–35
Սօսիէթէ ժէնէրալ »	03–20
Թրամվայ	290–
Սօսիէթէ Օթթոման պանգասը	03–18

—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹՆԵՐԸ

Ցամ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղշ. Բր.
Պէեազ մէճիտիեէ Ֆարդը	107–36
Մէթալիք »	98–10
Պէշիկ »	102–12
Ալթընըզ »	102–35
Պագըր »	800–
Գայմէ	5000–
Ինկիլիզ լիրասը	110–26
Ֆրանսըզ ալթունը	88–07
Բօլ	90–20
Գրէմց ալթունը	51–20
Գարպօն գայմէսի	9–09

—

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 10 մայիս.

Ինկ. գօնսօլիտ	101–15/16
Էսհամը ումումիեէ աչբլտը գ. ք.	15–5/8
» » դաբանտը գ. ք.	14–3/4
65 իսթիգրազը 1 ինճի սընրգ	2½–
69 »	00 00
71 » 2 »	15–3/4
72 »	00–00
73 » 3 »	14–3/4
Տէվլէթի Ալիեէնին 77 իսթիգ.	83–
Օսմանլը պանգասը	14–
Բուսիա իսթիգրազը 1873	98–1/2
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	68–1/8
» իմթիեազլը (շըմէնտրֆէր)	92–1/2
Տաիրա սանիեէ	68–3/4
Մըսըրըն Բօչիտ իսթիգրազը	93–1/2
Մաճարիսթան էսհամը	000–
Գամպիօ Բարիզ	25–35

Բարիզ, 10 մայիս.

Ֆրանսըզ ֆօնտսօսու 3%	82–37
» » 4½	109–00
Էսհամը ումումիեէ աչբլտը գ. ք.	14–70
» » գաբանտը գ. ք.	14–87½
Մուպատէլէ օլմուշ սէրի B	15–25
» » » C	14–90
» » » D	00–00
Բումէլի շըմէնտֆ թահվիլաթը	36–50
Օսմանլը Ռէժի թահվիլաթը	000–00
Օսմանլը պանգասը	528–1/2
Գրէտի Լիոնէ	525–00
Գրէտի Ֆօնսիեէ	1360–00
Լիոն ագսիոնը	1203–
Սիւէյշ ագսիոնը	2150–
Բուս ֆօնտսօսու 5% 1877	102–1/4
Իթալիա էսհամը	98–00
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	344–37
Իսբանեա խարիճի իսթիգ.	57–1/2
Բրիօրիթէ թահվիլաթը	360–00
Եունան 5% 1879	275–00
Գանպիօ Լօնտրա	25–21

Բարիս, 10 մայիս.

Ֆրանսըզ ֆօնտսօսու 4½ %	109–05
Օսմանլը »	14–92½
Բումէլի շըմէնտրֆ. թահվիլաթը	00–
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	347–37

—

Վիէննա, 10 մայիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	126–60
Բումէլի շըմէնտրֆէրլէրի	18–20

—

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՕՈՒՕ

Ղազէթամըզտա քիթապ չէքիլինտէ տէրճ իտիլմիշ օլան

ՆԻԳԱՊԼԸ ԳԱՏԸՆ

Նամ հիքեաեէ խիթամ պուլուպ, խասսէթէն ճիլտէտիլմիշ օլտուղունտան, պու քէրրէ սաթըեա չըգարըլմըշ տըր. Իշպու հիքեաեէ քիթապը 664 սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, միւնտէրիճաթը ֆէվգէլատէ ճայիպի մէրագ վէ շայեանը դրաաթ օլտուղունտան, պիլճիւմլէ քիթապէթքէրվէրան խասսէթէն թավսիեէ իյլէրիզ.

Իշպու քիթապ՝ մաթպաամըզտա, վէ Պէյօղլունտա ղազէթա սաթան թիւթիւնճիու տիւքքեանարը յա, Սթանպուլ էրմէնի քիթապճը, վէ Պոդոս վէ Յակոբ ադալարըն սուճու տիւքքեանլարընտա 15 ղրուշ ֆիեաթլէ սաթըլմագտա տըր.

Քէզալիք քէնտի թէրճէմէսիզ օլարագ, մաթպաամըզտա թապ իտիլմիշ օլան ճէնապը Աշ. Գաթիլի Վալիսէ վէ Տիքիլի Աղըզ նամ հիքեաեէլէրին տախի մաթպաամըզտա էհվէն ֆիեաթլէ սաթըլտըղընը իլան իտէրիզ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ–ՀԱՅԵՐԷՆ–ՏԱՃԿԵՐԷՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ Վ. ԳԱՆԹԱՐԵԱՆ

Ի ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՈՒԽՏԷՆ

ՎԵՆԷՏԻԿ

Ի ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ

1886

Իշպու ֆրանսըզճա, էրմէնիճէ վէ թիւրքճէ լուղաթ քիթապը, Վէնէտիկ թարիգաթը մանասթիրընտա ղաեէթ թէ-միզ, վէ էրմէնիճէ լուղէթլէրի, ումումէն միւսթամէլ օլան լիսանտա վէ թիւրքճէ-լերի, չիմտիեէ գատար պու եօլտա թապ օլունան էսէրլերտէ կէօրիւլէն թիւրքճէ-տէն տահա զիեատէ չիյվէյի լիսանը թիւր-քիեէ մուվաֆրգ սուրէթտէ թապ ու թէմ-սիլ իտիլմիշ օլուպ, պունուն՝ մէքթէպլէ-րիմիզ չակիրտանըյլա. էլսինէյի սէլէսէյի մէզքիւրէ իլէ մէշղուլ օլան զէվաթ նէզ-տինտէ իսթիմալ իտիլէպիլէճէկի տէրքեար օլտուղունա մէպնի, իշպու լուղաթ քի-թապընը ումումի մէքեաթիպ միւտիրլէ-րիյլէ պու եօլտա լուղաթ քիթապը իսթի-մալինէ միւհթաճ օլան զէվաթա թավսի-եէ իյլէրիզ.

Պու էսէրի ճէտիտին ֆիեաթը, չիմտիեէ գատար կէօրիւլէն պու միսիլու էսէրլերէ նիսպէթէն զաեէթ տուն օլուպ, իքի ա-տէտ սիմ մէճիտիեէեէ ֆիրսախթ օլուն-տուղունըն տախի պաշգաճա պէեան վէ իլանընա լիւզում կէօրիւլմիշ տիր.

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՑ

Իշպու նամ իլէ մաարուֆ էսէրին նէք էրմէնիճէ թէրճէմէսի թիւքէն-միշ օլտուղունտան, իքինճի տէֆա ալարագ, վէ պիր թագըմթասվիրլէր-լէ միւզէյեէն պուլունարագ թէք-միլ տէօրթ ճիլտ մէվգիի ինթիշարէ ալգ-մըշ, վէ հէր քիթապը տիւք-քեանլարընտա սաթըլմագտա տըր.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

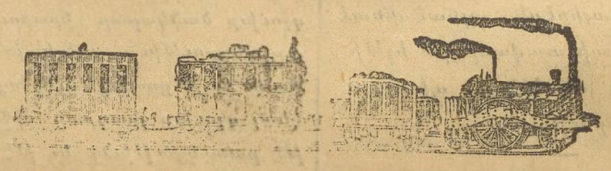

ՇԱՐԳ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Եօլճու թարիֆասը 1886 Մայիս 1 տէն իթիբարէն

ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻԻՍՔԻԻՊ ԽԱԹԹԸ

522 Ն՝ ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարչէնպիհ, Ճումաա վէ Բազար կիւնլէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Սապահ
Սէլանիկ	Հարէքէթ	7 30
Թօքսին	»	8 12
Ամաթօվա	»	8 54
Գարասուլու	»	9 20
Կումանճէ	»	9 52
Կէվկէլի	»	10 20
Միրօվչէ	»	11 1
Սթրումնիցա . . .	»	11 12
Տէմիրգաբու . . .	Վիսուլ	11 48
	Հարէքէթ	12 18
Գրիվօլագ	»	1 10
Վէնից–Կրատաքօ . .	»	1 54
Քէօբրիւլիւ . . .	Վիսուլ	2 44
	Հարէքէթ	2 59
Զէլէնիքօ	»	3 49
Իւսքիւպ	Վիսուլ	4 30
		Ագշամ

521 Ն՝ ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարչէնպիհ, Ճումաա վէ Բազար կիւնլէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Սապահ
Իւսքիւպ	Հարէքէթ	8 00
Զէլէնիքօ	»	8 45
Քէօբրիւլիւ . . .	Վիսուլ	9 31
	Հարէքէթ	9 46
Վէնից–Կրատաքօ . .	»	10 41
Գրիվօլագ	»	11 37
Տէմիրգաբու . . .	Վիսուլ	12 16
	Հարէքէթ	12 46
Սթրումնիցա . . .	»	1 24
Միրօվչէ	»	1 54
Կէվկէլի	»	2 24
Կումանճէ	»	2 59
Գարասուլու	»	3 11
Ամաթօվա	»	3 37
Թօքսին	»	4 19
Սէլանիկ	Վիսուլ	5 00
		Ագշամ

ԻԻՍՔԻԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ ԽԱԹԹԸ

622 Ն՝ ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Սալը, Բէնչէնպիհ վէ Ճումաա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Սապահ
Իւսքիւպ	Հարէքէթ	6 30
Էլէսհան	»	7 27
Գաչիանիք	»	8 12
Վէրիսօվիչ	»	9 6
Լիբլիան	»	9 57
Բրիչթինա	»	10 48
Վուչիթրն	»	11 34
Միթրօվիցա	Վիսուլ	11 49
		Սապահ

621 Ն՝ ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Սալը, Բէնչէնպիհ վէ Ճումաա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Ագշամ
Միթրօվիցա	Հարէքէթ	1 11
Վուչիթրն	»	1 51
Բրիչթինա	»	2 22
Լիբլիան	»	3 17
Վէրիսօվիչ	»	4 10
Գաչիանիք	»	5 1
Էլէսհան	»	5 55
Իւսքիւպ	Վիսուլ	6 30
		Ագշամ

ԻՇԼԷՏԻՃԻ ԻՏԱՐԷ